

ΜΕ ΛΕΠΤΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΓΑΠΗ

με Λεπτότητα και αγάπη

Μετάφραση:
Αγγελική Πελωριάδου

Επιμέλεια έκδοσης:
Βασίλης Αργυριάδης

Ἐν πλῶ

© Έκδόσεις Έν πλω
Κολοκοτρώνη 49, Αθήνα 105 60
Τηλ.: 210 3226343 - Fax: 210 3221238
e-mail: info@enploeditions.gr
www.enploeditions.gr
facebook.com/enploeditions.gr

Α΄ έκδοση: Νοέμβριος 2013

ISBN: 978-960-9550-34-5

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος του επιμελητή
~09~

Σαν εισαγωγή:
Λόγος περί πνευματικής πατρότητας
~17~

Ευγνωμοσύνη και χαρά εν Κυρίω
~27~

Έγνοιες και εμπιστοσύνη στον Θεό
~33~

Η μετάνοια σημαίνει αλλαγή και θέλει κόπο
~55~

Δρόμοι ζωής – παραινέσεις και νουθεσίες
~77~

Θλίψεις και ασθένειες ας γίνουν οδηγός!
~119~

Κάθαρση σωμάτων και ψυχής
~141~

Πίστη, ταπείνωση, ελπίδα
~149~

Αγώνας ενάντια στον εχθρό

~163~

Οι εντολές και το θέλημα του Θεού

~177~

Διάφορες επιστολές

~199~

Επιστολές προς τον Α.Ε. (1989-2001)

~243~

Επιστολές προς τη Ν.Π.Π. (1983-1998)

~253~

Επιστολές προς την Γκ.Τ. (1988-2000)

~277~

Επιστολές προς την Ι., κατά τη ρασοφορία Κ.,
κατά το μοναχικό όνομα Μ.

~291~

Πρόλογος του επιμελητή

Ο Αρχιμανδρίτης Ιωάννης (Ιβάν Μιχαήλοβιτς Κρεστιάνκιν) της Μονής των Σπηλαιών του Πσκώφ γεννήθηκε το 1910 στην πόλη Ορουόλ της Ρωσίας. Ήταν το όγδοο παιδί του Μιχαήλ και της Ελιζαβέτας Κρεστιάνκιν. Το όνομα Ιβάν (Ιωάννης) του δόθηκε προς τιμήν του Αγίου Ιωάννη του Προδρόμου. Εισήλθε από νωρίς στις τάξεις του κλήρου, αλλά το 1950 συνελήφθη από τις σοβιετικές αρχές. Την καταγγελία την είχαν κάνει τρεις άνθρωποι: ο υπεύθυνος για τη διοίκηση του μωσχοβίτικου ναού, όπου υπηρετούσε ο π. Ιωάννης, ο χοράρχης του ίδιου ναού και ο πρωτοδιάκονος. Συκοφάντησαν τον ιερέα ότι κάνει αντισοβιετική προπαγάνδα.

Στην εσωτερική φυλακή της Λουμπιάνκα, ο π. Ιωάννης πέρασε σχεδόν ένα χρόνο σε κελί προφυλάκισης. Στη διάρκεια των ανακρίσεων τον βασάνιζαν σκληρά. Ο ανακριτής ήταν συνομήλικός του — είχαν κλείσει και οι δύο τα σαράντα τους χρόνια. Τον έλεγαν κι εκείνον Ιωάννη. Ακόμα και το πατρώνυμό τους ήταν ίδιο: Μιχαήλοβιτς. Ο π. Ιωάννης έλεγε στο τέλος της ζωής του ότι κάθε μέρα τον μνημόνευε στις προσευχές του. Μα και δεν μπορούσε να τον ξεχάσει. «Μου έσπασε όλα μου τα δάχτυλα!», έλεγε με κάποια έκπληξη ο Γέροντας, φέρνοντας τα σακατεμένα του χέρια μπροστά στα σχεδόν τυφλά μάτια του.

Με σκοπό την πλήρη αποκάλυψη των εγκλημάτων του κατηγορουμένου, ο ανακριτής όρισε κατ' αντιπα-

ράσταση εξέταση με τον ίδιο τον υπεύθυνο του ναού. Ο π. Ιωάννης ήξερε ήδη ότι εκείνος ο άνθρωπος ήταν η αιτία της σύλληψης και των βασανιστηρίων του. Αλλά όταν ο υπεύθυνος μπήκε στο γραφείο, ο π. Ιωάννης τον σφιχταγκάλιασε — τόσο πολύ χάρηκε που είδε τον αδελφό-ιερέα, με τον οποίο είχε συλλειτουργήσει τόσες φορές στο ναό! Στην αγκαλιά του π. Ιωάννη, ο υπεύθυνος του ναού κατέρρευσε και έχασε τις αισθήσεις του. Η κατ' αντιπαράσταση εξέταση δεν έγινε ποτέ, αλλά και χωρίς αυτή ο π. Ιωάννης καταδικάστηκε σε οκτώ χρόνια εγκλεισμού σε στρατόπεδα συγκέντρωσης.

Ο Γέροντας θα παραμείνει τελικά στα στρατόπεδα για πέντε χρόνια. Στο τέλος της επίγειας διαδρομής του συνήθιζε να αναφέρει ότι εκείνα τα χρόνια ήταν τα πιο ευτυχημένα της ζωής του! «Ο Θεός ήταν δίπλα μου», έλεγε, «Για κάποιον λόγο, δεν θυμάμαι κάτι άσχημο. Μόνο αυτό θυμάμαι: ο ουρανός ανοιχτός και οι Άγγελοι να ψέλνουν στους ουρανούς! Τώρα τέτοια προσευχή δεν έχω...».

Ο γέροντας Ιωάννης κοιμήθηκε εν Κυρίω το 2006, πλήρης ημερών (96 χρονών) και έχοντας σχεδόν χάσει το φως του.

Μέχρι το τέλος της ζωής του, στάθηκε πνευματικός πατέρας αναρίθμητων ψυχών, που αντλούσαν από το πρόσωπό του παραμυθία και δύναμη. «Έναν αληθινό πνευματικό πατέρα διαθέτουμε στη Ρωσία», είχε πει κάποτε ο Πατριάρχης Ποιμίν, «τον π. Ιωάννη Κρεστιάνκιν»!

Είναι πάμπολλα τα θαυμαστά περιστατικά που

αποδεικνύουν τη διορατικότητα και τα πνευματικά χαρίσματα του Γέροντα*. Ας αντιγράψουμε εδώ ένα μόνο, μικρό αλλά όμορφο και ενδεικτικό — το αφηγείται ένα πνευματικό του παιδί (ιερομόναχος κι αυτός):

«Κάποτε, αρρώστησα βαριά και μπήκα στο νοσοκομείο. Λόγω της σοβαρότητας της ασθένειας, ο π. Ιωάννης μού έστειλε με κάποιο δικό του άνθρωπο μια επιστολή, όπου μού επέτρεπε να καταλύσω στο νοσοκομείο ψάρι και γαλακτοκομικά, παρά την Σαρακοστή των Χριστουγέννων. Με είχαν τακτοποιήσει κάποιοι φίλοι σε μια καλή κλινική και στο δωμάτιο είχε ακόμη και τηλεόραση. Με το που συνήλθα, αποφάσισα να δω ειδήσεις στην τηλεόραση, κάτι που είχα πολλά χρόνια να κάνω. Και μετά έπαιξε και μια ενδιαφέρουσα ταινία... Εκείνη τη μέρα, το βράδυ, ήρθε από το μοναστήρι ένα πνευματικό παιδί του π. Ιωάννη και μέσω της νοσοκόμας μού έδωσε ένα καινούργιο γράμμα του π. Ιωάννη. Θυμάμαι, ξαπλωμένος στο κρεβάτι, παρακολουθούσα κάποια ταινία που τελείωνε και διάβαζα το γράμμα του Γέροντα. Στο τέλος του γράμματος είχε υστερόγραφο: “πάτερ, σου έδωσα ευλογία να παρεκκλίνεις από την νηστεία, όχι όμως και να βλέπεις τηλεόραση...”. Ζάρωσα στο κρεβάτι και τράβηξα το καλώδιο της τηλεόρασης από την πρίζα. Τότε κατάλαβα πολύ καλά τι σημαίνει να μην υπακούς στον π. Ιωάννη!».

Ένα από τα πολλά χαρίσματα του Γέροντα ήταν

* Βλ. π. Τύχων Σεβκούνοφ, «Σχεδόν Άγιοι—πνευματικές αφηγήσεις από τη Ρωσία του χθες και του σήμερα», εκδ. Εν πλω 2012, σελ. 41-67.

και η μεγάλη δύναμη της προσευχής του. Αυτή τη δύναμη εκζητούσαν άνθρωποι από κάθε γωνιά της Ρωσίας, με επιστολές τους. Και σ' αυτές τις επιστολές, ο Γέροντας απαντούσε άοκνα μέχρι το τέλος του...

Σήμερα, οι εκδόσεις Εν πλω παραδίδουν στο ελληνικό αναγνωστικό κοινό τον πρώτο τόμο από τις επιστολές του π. Ιωάννη Κρεστιάνκιν. Θα ακολουθήσει σύντομα και ο δεύτερος.

Αν κάποιος αναζητά σ' αυτές τις επιστολές συστηματική θεολογική ανάλυση και σχολαστικούς άξονες ποιμαντικής μεθοδολογίας, θα απογοητευτεί. Ο Γέροντας δεν ενδιαφέρεται να καταρτίσει θεολογικό εγχειρίδιο. Οι επιστολές του δεν γράφτηκαν για να αποτελέσουν κάποτε το υλικό κάποιας ανθολογίας. Μέσα σ' αυτές ο αναγνώστης θα συναντήσει ζέουσα την πάλη του ανθρώπου με το καθημερινό, το συγκεκριμένο, το χειροπιαστό — οδυνηρά τετριμμένο για όλους και πάντοτε οδυνηρά μοναδικό για τον καθένα ξεχωριστά, που ζει στις ιδιαίτερες συνθήκες του βίου του. Ο Γέροντας ασχολείται με αυτό το καθημερινό και συγκεκριμένο, «με λεπτότητα και αγάπη». Όχι για να παρεμβάλλει τον εαυτό του στις ζωές των άλλων, αλλά για να τους υπενθυμίσει ότι πρέπει οι ζωές τους να μπολιαστούν από την παρουσία του Κυρίου και να αφεθούν στο θέλημά Του.

Κάθε παραλήπτης των επιστολών του π. Ιωάννη είναι για τον Γέροντα ένα ξεχωριστό και ιδιαίτερο πρόσωπο. Του απευθύνεται με σεβασμό και μπαίνει στη θέση του σηκώνοντας ο ίδιος το πρόβλημα στις

πλάτες του (πράγμα που καθρεφτίζεται και στο ότι χρησιμοποιεί πολύ συχνά πρώτο πληθυντικό πρόσωπο στις προτροπές του). Ταυτόχρονα όμως, δεν διστάζει να είναι όταν πρέπει αυστηρός. Δεν αφήνει τον αναγνώστη του έρμαιο της ανευθυνότητας, δεν τον παραπλανά προβάλλοντάς του μια πνευματική ζωή απορρατισμένη από την προσωπική ευθύνη και το κόστος της. Μέσα από το ύφος τού συντάκτη των επιστολών, ο αναγνώστης θα συναντήσει την ευθύτητα της πνευματικής ζωής, την ανυπόκριτη ειλικρίνεια και τον συνδυασμό όλων αυτών με την αγάπη και τον σεβασμό προς τον άλλο. Θα συναντήσει επίσης μια δύσκολη και τίμια στάση απέναντι στην υπόθεση της χριστιανικής ζωής: ημίμετρα και υπεκφυγές δεν χωρούν.

Μέσα από τα λόγια του Γέροντα, φανερώνεται ένας άνθρωπος που ζει τη ζωή που προτείνει. Είναι συγκινητική η σχέση του με τους αγίους. «Να προσευχηθείς στον τάδε άγιο... να προσευχηθείς στη τάδε αγία», προτρέπει σε πολλές επιστολές. Και ο αναγνώστης νιώθει την οικειότητα του Γέροντα με τους αγίους: σαν να είναι αγαπημένα πρόσωπα της καθημερινότητάς του, σαν να είναι εξοικειωμένος με την «εξειδίκευση» του καθενός και άρα έχει κάθε λόγο να προτείνει στον κάθε πιστό (ανάλογα με το πρόβλημά του) τη μέριμνα της ξεχωριστής τους παρησίας στον Θεό.

Χωρίσαμε την ύλη τού ανά χείρας τόμου σε δέκα κεφάλαια (συν άλλες τέσσερις ομάδες επιστολών προς συγκεκριμένα πρόσωπα). Ο χωρισμός αυτός δεν έγινε χάριν ουσιώδους θεματικής κατάταξης — θα

μπορούσε κάλλιστα κάποια επιστολή από το ένα κεφάλαιο να «χωρέσει» και κάτω από τον τίτλο ενός άλλου κεφαλαίου. Προβήκαμε όμως στον χωρισμό γιατί θα μπορούσε ενδεχομένως να διευκολύνει τον αναγνώστη στην οπτική περιδιάβαση του συνόλου: να οικονομηθεί η ανάγνωση με παύσεις, να τακτοποιηθεί κάπως ο όγκος, να αποφευχθεί η εντύπωση του χύδην ερριμένου υλικού.

Και δεν πρέπει να σχηματίσει κανείς λάθος εντύπωση από τον τίτλο του δεκάτου κεφαλαίου («Διάφορες επιστολές»): δεν πρόκειται για επουσιώδη σπαράγματα που έπρεπε απλά να «στριμωχτούν» κάπου. Υπάρχουν εκεί σπουδαία λόγια του Γέροντα, λόγια που αξίζουν όλη την προσοχή και το ενδιαφέρον μας.

Τα τέσσερα τελευταία κεφάλαια (ομάδες επιστολών προς ένα συγκεκριμένο παραλήπτη κάθε φορά) παρέχουν στον αναγνώστη ευκρινέστερη εικόνα για την ποιμαντική ευαισθησία του Γέροντα: διαφαίνονται λεπτοί τρόποι χειρισμού των υποθέσεων του ίδιου ανθρώπου, σε άλλες φάσεις, υπό άλλες συνθήκες, με διαφορετικές προοπτικές. Είναι κάτι, που για τον εξασκημένο αναγνώστη ενδέχεται να έχει ξεχωριστό ενδιαφέρον.

Τελικά, τι είναι αυτό που αποκομίζει κανείς διαβάζοντας τις επιστολές του π. Ιωάννη; Τι είναι αυτό που μαθαίνει; Τι είναι αυτό που δεν ήξερε και τώρα το πληροφορείται;

Το ερώτημα τίθεται παραπλανητικά. Δεν πρόκειται να μάθουμε κάτι που δεν ξέραμε, διαβάζοντας το ανά χείρας βιβλίο. Δεν είναι στο γράμμα του η ωφέλεια,

αλλά στο πνεύμα του, και στην αίσθηση της κοινωνίας με ένα πρόσωπο που το άγγιξε η ευλογία του Κυρίου. Από τις πρώτες του κιόλας σελίδες θα δούμε γεννημένη μέσα μας μιαν ελπίδα, μια χαρά, μια εμπιστοσύνη προς το πρόσωπο του Κυρίου. Διαβάζοντας τα λόγια του π. Ιωάννη, βλέπεις μέσα σου να σκιρτά μια ζέση για την υπόθεση που λέγεται χριστιανική ζωή — ξανανάβει ό,τι έχει σβήσει, ξαναρχίζει ό,τι έχει διακοπεί. Και κάτι μέσα σου μαλακώνει. Είναι σαν να επισκέπτεσαι το κελάκι όπου έζησε ένας άγιος: αξιώνεσαι να χαϊδέψεις με το βλέμμα σου ό,τι άγγιξαν τα χέρια του αγίου, και κάτι μέσα σου ησυχάζει. Περιστέλλεται η ανεμοζάλη του βίου, υποχωρεί η χυδαία σου φιλαυτία. Νιώθεις πως κάποτε σε τούτο το μέρος συναντήθηκε ο άνθρωπος με τη χάρη του Θεού, κι απ' αυτή τη συνάντηση κάτι ξεχείλισε και νότισε τα πάντα· κι εσύ αυτό το κάτι δεν το αξίζεις...

Μα αν συμβαίνει αυτό στους τόπους, στα ντουβάρια και τα αντικείμενα της σκληρής καθημερινότητας, τότε συμβαίνει και στα λόγια, αυτά που δεν τα πήραν μαζί τους τα αγιασμένα χείλη με την τελευταία τους, αλλά μας τα άφησαν εδώ κάτω, για να τα 'χουμε φυλαχτό για το δρόμο.

Αυτά τα λόγια θα κερδίσει ο αναγνώστης. Αυτά τα λόγια κι ό,τι δώσει ο Θεός να γεννηθεί μέσα του απ' αυτά. Διότι, όπως λέει και ο π. Ιωάννης, «ο Κύριος είναι αγάπη, κι η αγάπη όλα τα αισθάνεται και τα νιώθει πιο ζωντανά...».

Καλή ανάγνωση!

β. αργ.

ΣΑΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗ: Λόγος περί πνευματικής πατρότητας

*«Ιησοῦς Χριστός χθές και σήμερα
ὁ αὐτός και εἰς τοὺς αἰῶνας».
Ἑβρ. 13, 8.*

Η πνευματική πατρότης είναι ένας από τους θησαυρούς της σωτηρίας, χαρισμένος και ευλογημένος από τον Χριστό στην Αγία Του Εκκλησία.

«Ἐγώ εἰμί ὁ ποιμὴν ὁ καλός, και γινώσκω τά ἐμά και γινώσκομαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν... και τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσι, και γενήσεται μία ποίμνη, εἷς ποιμὴν» (Ιωάν. 10, 14.16).

Κι ἐρχονταν κι ἐρχονται ὡς τώρα και σώζονται υλοποιώντας τα προστάγματα του Θεού στη ζωή, και οικοδομήθηκαν η Εκκλησία του Θεού και ο κόσμος του Θεού με τη διδασκαλία, το κήρυγμα, την πνευματική πατρότητα. Ἐζησε η Εκκλησία του Θεού εν ενότητι πνεύματος και εν συνδέσμῳ ειρήνης.

Αναπτύχθηκε και ἀνήσει η Εκκλησία στους αἰῶνες δια των οικουμενικῶν διδασκάλων, των αγίων Πατέρων, των αγίων γερόντων, μαρτύρων, του λαοῦ του Θεού. Η υπακοή στην Εκκλησία και τους Πατέρες επέλεσε το μεγάλο ἔργο της σωτηρίας της ἀνθρωπότητος. Η φωνή της ἀληθείας, που ἔγινε ἀκουστή και δεκτὴ ἀπὸ την καρδιά, γέννησε την ἀλήθεια της ζωῆς και ἀπάντηση και ἀνταμοιβή σε αὐτή την ἀλήθεια είναι

το δώρο του Θεού, η θεοσεβεία, που παρουσιάστηκε με όλη τη μεγάλη δύναμή της. Και αυξήθηκε η μορφή της αγίας ορθοδόξου Ρωσίας ενώπιον των λαών, ενώπιον ολόκληρου του κόσμου, ελκύνοντας και κηρύσσοντας την ευλογία της ειρήνης και της αληθείας.

Τι άραγε έθρεφε την αλήθεια της ζωής; Τι ανέθρεφε και καλλιεργούσε τους ανθρώπους του πνεύματος, της δυνάμεως και της ανδρείας;

Πρώτον, η πίστη στον Θεό, τον Δημιουργό και Προνοητή, δεύτερον, η αγάπη προς τον Θεό και η επίγνωση της άφατης μεγαλοσύνης και της αγαθότητός Του και παράλληλα με αυτά εμφανίστηκε η ταπεινή συνείδηση της ίδιας άκρας αδυναμίας και ανεπαρκείας.

Τα μεγάλα ιδεώδη της αγνότητας και της αγιότητας γέννησαν τον πόθο για τη ζωή και τον μόχθο στο όνομα αυτών των ιδεωδών και η ταπείνωση αντάμειψε τους εργάτες με δύναμη εκ Θεού προς κατόρθωσή τους.

Η πίστη, η αγάπη και η ταπείνωση υπήρξαν αλάνθαστοι οδηγοί των ανθρώπων στη μαινόμενη θάλασσα του βίου κι έφεραν μαζί τους στη ζωή αλήθεια, ειλικρίνεια κι απλότητα.

Οι πνευματικοί πατέρες και ο λαός του Θεού ζούσαν με μια ψυχή, με κοινές ιδέες και επιδίωξη τη σωτηρία. Και η εξουσία του δεσμείν και λύειν, η δοσμένη από τον Σωτήρα στους πνευματικούς, τους δέσμευε με μεγάλη ευθύνη για τις ψυχές του πνευματικού ποιμνίου τους προωθώντας την οικοδόμηση, και όχι την καταστροφή.

Οι τρομεροί λόγοι του Αποστόλου: «Τοῦτο δέ γίνωσκε, ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐνστήσονται καιροί χαλε-

ποί» (Τιμ. Β΄ 3, 1) ήταν μια παραστατική αλληγορία, που ακόμη δεν είχε εισβάλει στη ζωή με όλη τη δύναμη και την καταστροφικότητά της. Αλλά να, εμφανίστηκαν και με απίστευτη γρηγοράδα αυξήθηκαν σε όλες τις σφαίρες της ζωής και κυρίως στην ψυχή του ανθρώπου η απιστία, το μίσος και η διαβολική υπερηφάνεια και έφεραν μαζί τα γεννήματά τους: το ψεύδος, την πονηρία και την υποκρισία, τα οποία αλλοίωσαν τη ζωή. Ως επακόλουθο αυτών των νέων κανόνων εμφανίστηκαν στη ζωή η ταραχή, η σύγχυση και η αταξία. Έθιξαν και την Εκκλησία εν είδει αιρέσεων και σχισμάτων, εισέβαλαν και στη σχέση πνευματικών και ποιμνίου, εμφανίζοντας άγνωστες έως τώρα πνευματικές ασθένειες.

Κοιτάζοντας όλα, όσα συμβαίνουν στον κόσμο, το κράτος μας, την Εκκλησία και εμάς τους ίδιους, θα μπορούσαμε να περιέλθουμε σε αθυμία, εάν οι αιώνια ζώσες και अपαράλλακτες και ζωτικές επαγγελίες και αλήθειες του Θεού δεν μας υποδείκνυαν τον σκοπό της ζωής – την αναζήτηση του αιωνίου ζώντος Θεού. Αναλλοίωτος ο σκοπός, αναλλοίωτη και η διακονία προς τον Θεό, την Αγία Του Εκκλησία, αναλλοίωτη η πνευματική πατρότητα.

Συμπτώσεις στη ζωή δεν υπάρχουν και δεν μπορεί να υπάρξουν. Ο Προνοητής Θεός κυβερνά τον κόσμο και κάθε περίπτωση έχει υψηλή πνευματική σημασία και είναι δοσμένη από τον Θεό για την εκπλήρωση αυτού του αιωνίου στόχου, της επιγνώσεως του Θεού. Το να διατηρήσουμε την πίστη στον ύψιστο στόχο, την πίστη και την αφιέρωση στην Αγία Ορθοδοξία είναι

αναγκαίο και δυνατό, παρά τις εξωτερικώς εχθρικές προς αυτό περιστάσεις.

Στο σχολείο της ζωής ο κάθε άνθρωπος εισέρχεται από τη γέννησή του και προχωρά στη ζωή καθοδηγούμενος από τους γονείς, τους δασκάλους, τους καθοδηγητές του. Μα το σχολείο της πνευματικής ζωής είναι τόσο υψηλότερο, σημαντικότερο και πιο σύνθετο, όσο αμέτρως πιο μεγαλειώδης είναι ο τελικός σκοπός της πνευματικής ανατροφής: η γνώση του Θεού, η ένωση με τον Θεό και η εδραίωση εν Θεώ. Στο σχολείο της πνευματικής ζωής έρχεται ο καθένας στην ώρα του ανάλογα με την έφεσή του προς την αλήθεια, αλλά υπάρχει ο κίνδυνος να το παραλείψει τελείως.

Ο προορισμός της πνευματικής πατρότητας είναι να αναθρέψει και να καλλιεργήσει αυτό τον σπόρο της ζωής, που δόθηκε στην ψυχή κάθε ανθρώπου από τον Κύριο, να τον προφυλάξει στις άγνωστες οδούς της πνευματικής ζωής, να είναι οδηγός, να συμφιλιώνει τον άνθρωπο με τον Θεό με τις ευλογημένες δυνάμεις των Θείων Μυστηρίων.

Η πνευματική καθοδήγηση είναι πατρότητα, όταν μέσα σε ωδίνες γέννας ο πνευματικός ελευθερώνει από τα δεσμά της αμαρτίας και την άγνοια την εικόνα του Θεού, η οποία δόθηκε στον άνθρωπο, και του υποδεικνύει την οδό προς την ομοίωση.

Μεγάλο και σύνθετο είναι το καθήκον του πνευματικού, μεγάλη και η ευθύνη αυτού του διακονήματος: να αφομοιώσει μεγάλη κληρονομιά – το πρότυπο της ακλόνητης πίστης, της σταθερής ελπίδας και της ευαγγελικής αγάπης και με αυτό να συντρίψει όλα τα

εμπόδια στον δρόμο της πορείας του τέκνου προς τον Θεό. Παίρνοντας στη χειροτονία τον ιερατικό σταυρό και μαζί του το δικαίωμα της πνευματικής πατρότητας, λαμβάνει ο πνευματικός και υποθήκη από τον Θεό για τη διακονία του: «τύπος γίνου ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πνεύματι, ἐν πίστει, ἐν ἀγνείᾳ. (Τιμ. Α΄ 4,12).

Δύσκολο είναι και το καθήκον του πνευματικού τέκνου και του παρουσιάζει πολλές απαιτήσεις, από τις οποίες η βασικότερη είναι ο πόθος για τη σωτηρία του. Η οδός προς τη σωτηρία αρχίζει από τη στιγμή που ο άνθρωπος στρέφεται προς τον Θεό με το αίσθημα και τη συναίσθηση της απωλείας του. Αυτή η συναίσθηση τον αναγκάζει να αναζητήσει τον Σωτήρα και πολλούς φέρνει τώρα στην Εκκλησία. Να, εδώ στο κατώφλι της Εκκλησίας, κοντά στην πηγή της σωτηρίας, βρίσκεται ο πρώτος λίθος προσκόμματος για τον αφυπνιζόμενο ως προς την πνευματική ζωή άνθρωπο και για τον πνευματικό, που δέχεται το πνευματικό νήπιο προς παιδαγωγία. Φτερωμένος με νέα αισθήματα, ο άνθρωπος, μπαίνοντας στην Εκκλησία, με τη συνείδησή του ορμά κατευθείαν στην Ουράνια Βασιλεία, στο ύψος των αποκεκρυμμένων μυστηρίων υπό το ανεξιχνίαστο παραπέτασμα της θεϊκής αποκαλύψεως. Αυτή τη στιγμή ο πνευματικός και το πνευματικό τέκνο εισέρχονται σε μονομαχία με τη σκοτεινή δύναμη, η οποία είναι έτοιμη με κολακείες να βγάλει τον νεομεταστραφέντα από την οδό της σωτηρίας.

Η γοητεία του εχθρού θα καταδιώκει τον άνθρωπο και μετά, σε όλη τη ζωή του, προτείνοντάς του τη γλυ-